№ 272 დეკემბერი 21, პარასკევი 1890 დეკემბერი 21, პარასკევი № 272

გაზეთი ღირს

თვეში	მან.	კ.	თვეში	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
40	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და ერრატა განცხადებლად დასაბეჭდად უნდა მიმართონ: ოვითონ რედაქციას ვეიერში, ავეშალის ქუჩა, ო. ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ, თავ. გრიგოლ ბინაში. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების განცალკევებულ სათავად-აზნაურო ბანკის სახლში. სასახლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1890 საპოლიტიკო და საალიტერატურო გაზეთი 1877—1890

შეუდგენ, შვილები და ძმები გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვლებას მცხეთის ტაძრის დიაკონობის და დუშეთის მაზრის ბლაღოჩინის რამაზაზ იოსების ძის მრავლიშვილისას და სთხოვენ მობრძანდნენ კვირას, 23 დეკემბერს, სოფ. მცხეთაში განსვენებულის დასაფლავებაზედ დასასწრებლად

(2—1)

შაბათს, 22 დეკემბერს,
„ტფილისის სობრანიის“ დარბაზში
დანიშნულია

კონცერტი

და სატანცაო საღამო
„ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ სასარგებლოდ.
დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.
დაწვრილებითი ანგარიშები იქმნება გამოცხადებული.

სასალხო თეატრი
ოლგას ქუჩაზედ, სამგზავრო ფოსტის გვერდით, მებურნეთოფის მამულში.
პარასკევს, 21 დეკემბერს,
ქართულ დრამატიულ დასის არტისტებისაგან წარმოდგენილი იქნება:

I

ხანუმა

კომედ. 4 მოქ. ა. ცაგარლისა.

ხანუმას როლს შეასრულებს ქ. კერესელიძისა, ქაბატუას და სარას როლებს ქ. ჩერქეზიშვილისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქქ. დადეშკელიანისა, ჩერქეზიშვილისა, კერესელიძისა, ცაცანავიანისა; ბბ. აწყურელი, ხუციერიძე, გამყრელიძე, ადამიძე, კოპაძე, მჭედლიშვილი და სხვ.

II

დასასრულს ითამაშებენ **ლეკური**: ჩერქეზიშვილისა, აწყურელი, ქ. ფ—ისა და სხ.

ადგილების ფასი პარტერში: 1 რიგი 1 მ. 50 კ., მეორე—1 მან. 20 კაპ., მე-3, 4, 5, 6, 7, 8—1 მან., მე-9, 10, 11—75 კ., მე-12, 13, 14—50 კ., მე-15, 16, 17—40 კ. დანარჩენნი 30 კ. გალერეაში: 1, 2, 3, 4, 5, 6 რიგები—20 კ., 7, 8, რიგი 15 კ. დანარჩენები—10 კ.

დასაწყისი 8 საათზედ
გამგე და რეჟისორი ა. ნამბიერიძე.

ახალი ამბავი

*** ამ თვის 19, რიყეზე, ღამით უცერად გარდაიცვალა ბნელი ტფილისის მცხოვრებელი იანე ევნატეს ძე ბლეტკანი.

*** საოპერეტო დასი ლიუბიმოვისა ხრულიად თავს ანებებს ჩვენს ქალაქს და მიეგზავნერება ბაკოსკენ, საიდგანაც ამათ სამაგიეროდ მალოროსიელი დასი ჩამოვა და რამდენსამე წარმოდგენას გამართავს. უკანასკნელი წარმოდგენა საოპერეტო დასს დღეს, 21 დეკემბრისათვის, აქვს დანიშნული. წარმოადგენენ ორს ოპერეტს: „Зеленый островъ“-ს, სამმოქმედიან ოპერეტს და „Цыганскія пѣни“-ს, ორ-მოქმედიანს ოპერეტს. ორივე ოპერეტში თითქმის სულ საუკეთესო არტისტები თამაშობენ: ქ-ნნი ლარინაზინასი, მელოდიტი და ბ-ნნი ლიუბიმოვი, კარენინი, შჩეტინინი, ბიაზი, ტუმანსკი და სხვანი. ეს წარმოდგენა თეატრის გამგე არსკისა და მოთამაშე კარენინის საბენეფისოდ არის დანიშნული.

*** გუშინდელს რუსულს გაზეთებში იყო მოხსენებული, რომ ქართველს მხატვარს ბ-ნ გაბაშვილს უნდა გამოჰფინოს თვის მიერ ნახატი სურათები, რიცხვით 50, სარაჯოვის სახლში, სასახლის ქუჩაზეო. ამ სურათებში ზოგიერთი საკმაოდ მოზრდილიც არისო.

*** ცხინვალი: ოსების სოფლებში ლიახვის ხეობაზედ შარშან დიდი ჭირი იყო საქონლისა. ეს ჭირი წელსაც მძვინვარებს, ოც-და-ათ სოფელზე მეტია დაზარალებული და როგორც ამბობენ ოთხასს სულზე მეტი საქონელია ჯერ-ჯერობით დახოცილი ამ სენისაგან.

*** ამ დღეებში სალამოს ქამზე შესულან ერთს სასტუმროში, რომელიც ეერის დალმართზეა, ქალი და კაცი, ორივე ახალგაზდანი და დაუქირავებიათ ოთახი. პატარა ხანს უკან მოსამსახურეებს მოსმენიათ იმ ოთახიდან კენესა და ვმინია, შესულან ოთახში და ორივე გრძნობა-დაკარგულანი დაჭედრნან. პოლიცია მოვიდა და, როგორც იყო, გრძნობაზე მოიყვანეს საკოდავნი. ოთახშა ნახშირის სუნი იდგა, რადგან ღუმელი ადრე დაეხურნათ. პოლიციამ ჰკითხა მათ მათი ვინაობა, მაგრამ არ ისურვეს თქმა თვისის ვინაობისა და წავიდნენ. (გაზ. „Кавказъ“ ი)

*** სოფ. მეხადამ (ლორის საბოქაულო) სწერენ გაზეთს „Кавказъ“-ს, რომ აქ გაუჩნდა ცეცხლი აქაურს სამრეველო სკოლას და სულ დაიწვა სკოლის შენობაო.

*** ხაშურიდამ სწერენ იმავე გაზეთს, რომ ჯიბ-ს ოსტატები აქედაც გაჩნდნენ და ტფილელს ოსტატებზედ ნაკლების მოხერხებით არ ოსტატობენ. ბრეთელს მემამულეს ამ ღღეებში პორტმანი ისე ამოაცალეს, ასეთმა ოსტატებმა ქარელში, რომ პატრონმა ხაშურამდე ეერა შეიტყო-რა. პორტმანში ჰქონოდა 312 მან. ჯიბგირებს სულ გამოეკრათ ის ალაგი ჯიბისა, საც პორტმანი სდებოდა. ამბობენ, რომ იმავე ღღეს ხაშურში ასეთივე საქმე დაჰმართეს რამდენსამე სხვა მგზავრსაო.

*** ზუგდიდიდამ სწერენ «Нов. Обозр.»-ს, რომ ჩვენი მკურნალი ბ-ნი იაკუშეევი მეტად უთავეზოდ და უზრდელად ექცეევა ავადმყოფებსაო; ერთს ავადმყოფს, რომელიც მიეოდა მასთან ამას წინად დილის 10 საათზე, თავი გაუჩეხა კინაღამ ჯოხითაო. ამ საქმის გამო საჩივარი იყო დაწყებული და მომრიგებელმა მოსამართლემ, დამნაშავე მკურნალს სამის კეერით დაჯარიმება გადაწყვეტა პოლიციის სადგურშიო.

*** „Недѣля“ ამბობს, რომ მოსკოეში გასინჯეს ხელ-ქმნილის ხისაგან ნაკეთები ნივთები და ავეეკი: ბოჩკა, ყუთი და სხვანი, კიეკასიიდამ საცდელად მოტანილიო და სცნეს, რომ ეს ნივთები ბეერად მაგარი, მკეიდრი და ამასთანავე იაფია, ეიდრე ნამდვილის ხისაგან გაკეთებულიო—იაფი უფრო იმიტომ არის, რომ ასეთი ნივთები ყველა მაშინით კეთდება და არცა სკდება.

ქართული თეატრი

პატარა კახი, ისტორიული ხუთმოქმედებიანი დრამა აკაკისა.

წარსულს სამშაბათს ქართულს სცენაზედ დადგმულ პიესა რომ ლექსად არა ყოფილიყო დაწერილი, დაბეჯითებით შეგვეძლო გვეთქვა, რომ მოთამაშეთა უმეტესობამ ჩინებულად შეასრულა თავისი როლები. ჩვენს არტისტებს თითქოს ორ-გვარი კილო აქვთ ლაპარაკისა, ერთი ჩვეულებრივი, ბუნებრივი, ცხოვრებისათვის, მეორე ასეთივე ბუნებრივი, ოღონდ ამ ბრძოლაზედ, ბრძოლა ბრძოლაზედ, ბრძოლა ბრძოლაზედ, ბრძოლა

Digitized by Georgian National Archive

რე — სასცენოდ, თითქოს სცენაზედაც ისევე ბუნებრივად ლაპარაკი არ იყოს საჭირო, როგორც ცხოვრებაშია. სულ უბრალო სალაპარაკოც რომ ჰქონდეთ სცენაზედ, ლამაზის ხუმუტა სიტყვებით დაწერილი, მეტადრე ლექსად, ყოველს სიტყვას გაჰბერავენ, გააზვიადებენ და დიდის ფართი-ფურთითა და რახა-რუხით წარმოსთქვამენ ხოლმე, თითქოს თეატრის ჭერი ჩამოქცევასა ჰლამობდეს და ამ სიტყვებზედ იყოს დამოკიდებული ჭერის შემაკრება და წარმოდგენის საცქერლად თავ-მოყრილ ხალხის გადარჩენაო. ლექსით დაწერილს პიესას, ჩვენს სცენაზედ წარმოდგენილს, ამას გარდა, კიდევ ის ნაკლი ემატება, რომ არტისტებს უჭირდებათ ლექსთან ლაპარაკი, მიჩვეულნი არ არიან, სიტყვებს ხშირადა სცელიან, მარცელებს აკლებ-უმატებენ და ამით ლექს ამახინჯებენ. დასასვენებელს ნიშნებს ხომ სულ აღარ მიაქცევენ ხოლმე ყურადღებას, თითქოს იმის ცდაში არიან და ის უნდა დაანახონ საზოგადოებას, რომ ლექსებს ეამბობთ, ლექსებს მშვენიერ რითმითნსაო, განგებ რითმებზედ ისვენებენ, ამ ალაგას პარტყელებენ კოლოს და ამ ალაგას უმაღლებენ ხმას.

როცა არტისტი ლექსად დაწერილს სათქმელს ამბობს, მისი რითმები, მისი ლექსობა სულ ერთიან დაეიწყებას უნდა მისცეს და მხოლოდ შინაგანს აზრს, შინაგანს ბუნებას სათქმელისას დაუკვირდეს, ხმა და კილო იმის დაგვარად უნდა ასწი-დასწიოს, როგორც სიტყვებში გამოთქმული აზრი ჰხდის საჭიროდ და აეკლებს. ლექსებისათვის, რითმისთვის სადა სცენა იმისთანა გმირს, რომელიც გრძნობათა ღელვის ქარტეხილშია ჩაკარდნილი და რომელსაც აჩქროლებულ გულიდგან ხშირად სულ უმწყობროდ ამოაქვს სიტყვები.

წარსულს წარმოდგენაზედ, მაგალითებრ, სიტყვებს ძალიან აზვიადებდა, ხშირად უალკაგა-ალაგას, პატარა ეპიზოდს წარმომდგენელი ბ-ნი ხუციშვილი. ვერ დაეძლია სულ ერთიანად ლექსები ლეონ ქვაშლიძის მოთამაშეობისაკენ მეფე თეიმურაზს ამალა თითქმის სულ არა ჰყავდა. დედოფალს ათამდე ქართულად ბორთულ-მოწყობილი ქალი ედგა მხარში და მეფეს თეის-კი ერთი თანამხლებელიც-კი დაეშურებინათ. დედოფლის ამალის ქალნიც, არ ეიცით რისთვის, სულ გულხელ დაკრეფილნი იდგნენ, თითქოს ჰგლოვობენ ეისმეო.

თეატრში საკმაოდ თავ მოყრილმა საზოგადოებამ ავტორი პიესისა რამდენჯერმე გამოიწვია და ხანგრძლივის ტაშის კერით დაჯილდოდა. პიესის შესახებ დაწერილებით შემდეგ.

მანოელიძე

◆◆

დაბა ბ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

რუსეთი, (ბორის მახარა) 14 დეკემბერი. ამ ხუთშაბათ დღის წინად სოფელს რუსეს ისეთი გაკერვება დაადგა რომ, არა მგონია, გამოველოს როდისმე ამისთანა ტანჯვა და მწუხარება. მერე ვინ დაავწიოკა ამოდენა სოფელი? 1. მამასახლისმა, 3 „სუდიამ“, 2 გზარმა, 9 ფულის მკრეფავმა, 1 ოსმა ჩაფარმა და 6 ეიღაც ოსმა, ეს 23 კაცი, შეიარაღებულნი ხახრათი და მთარახით, დატრიალობდნენ სოფელში და ეითომ სახელმწიფო ფულს ეკრეფოო, ატყვევებდნენ ხალხს.

კარგად მოგეხსენებათ სახელმწიფო ხარჯი სოფლად აკრიბება ორ ნაწილად: ერთი ნაწილი მაისში, მეორე — ენკენისთვეში: რუსის მამასახლისმა ფოსტის ფული არ მოკრიბა მაისში, — შემოდგომაზე ერთბაშად წამოეუსვამ და ავარ ეგო. არც შემოდგომაზე აკრიფა და ქრისტეშობისთვის დამდგეს შეატყობინა ტყვეაის უწყების ბოქაულს, ფოსტის ფულის ასაკრებად გთხოვთ ჩაფარი მოგვაშველოთო. ბოქაულმაც რამდენსამე სამამასახლისოს სმი ჩაფარი გამოუგზავნა. მე თვითონ წავეკითხე ბოქაულის ბრძანება მამასახლისებთან;

*) გორის მაზრაში ჩაფრებად სულ ოსები არიან.

9 თუ 10 სოფლის მოხელეებს უგზავნიდა 3 ჩაფარს, ე. ი. 1 ჩაფარს უნდა ეკლო სამ თუ ოთხს სოფელში, რაცა მოველებოდნენ მამასახლისებს ფოსტის ფულის აკრებაში. რუსში კი, ერთს ჩაფარს გარდა, ექვსიც სხვა ოსი *) იყო. როდესაც ეიკითხე მათ ეინაობა, აი რა მოგვეგეს:

— ჩაფრები გახლანან, შენი პირიმე.

— რატომ არა აქეთ ნიშანი.

— ჩაფარი ერთი გახლავს „კეირატაეისაგან“ გამოგზავნილი, ეგენი-კი ბატონო, ზოგი მგზავრნი და ზოგნიც ჩაფრის ნაცოობნი გახლანან.

— მერე მაგათ რა ნება აქვთ, ტყვეს რომ გაძრობენ?

— რა ეიცი, შენი პირიმე, მამასახლისმა უბურძანა, მოდით ინაფრეთო.

— აბა, რას ამბობ, კაცო?

— აი, შენი პირიმე, როგორ იყო: რომელმა ოსმაც-კი გამოიარა, მამასახლისმა ყველა მოიწვია, მოდით „სბობრჩიკებს“ ხელმწიფო ფულის აკრეფა უშველეთ და თქვენს გასამრჯელოს მიიღებთო. ისინიც დაგვერიენენ, შენი რისხვა არა გვაქვს, და ეს ერთი კეირაა, მუსრი გაგვაელეს: აღარც ქათაში შეგვარჩინეს, აღარც ღორი და ბავშვებს სიზშარში ხომ სულ ჩაფრები ელანდებათ, სულ იმას გეიძახოდნენ: „ეაბ ოიტა, სემა ზემა, პოლია თორემაა... და გაჰქონდა ჟაპა ჟუპი მთარახს. ფოსტის ფული მაშინვე ხელში რომ მიგვიჩეჩინა, მაინც ღეონოს და რაღაც ოხრობა „პოლიას“ თხოულობდნენ.

— პოლია რაღა არის?

— ქათამი, ძღვენი თუა, შენი პირიმე, სწორედაც ვერ გაგიგე.

12 ქრისტეშობისთვეს ცრუ ჩაფრები რუის აეხსენენ და ბრეთისკენ გაეგზავნენენ, შემდეგ შეეტყვე, რომ ბრეთის მამასახლისს დაეთხოვნა ამ სიტყვებით: თქვენ ჩვენზე კარგა ვერ აკრებთ ფულსაო“... ასევე მოქცეულიყო ურბნისის ნაცვალიც.

14 დეკემბერს აქ მოვიდა ახალი ბოქაული ტყვეაის უწყებისა ა. ჩ—ძე. დარიგება მისცა აქაურს მოხელეებს; მოახდინა სხვა-და-სხვა განკარგულებანი და გულ-მოდგინედ დათვალიერა სკოლა. ეტყობა ბოქაული დიდს ყურადღებას აქცევს სკოლებს, სცდილობს მათ კეთილ-დღეობისთვის. პირველად ენახე ბოქაული, რომ სოფლის სკოლა ახე გულდასმით დაეთვალიერებინოს და ასრეთის თანაგრძნობით მოჰქცეოდეს სოფლის მასწავლებელს.

მამამიროსელი.

◆◆

წერილი რედაქციის მიმართ

„ივერიის“ № 262-ში იყო შენიშვნა, რომ ნიგოითში ამას წინად განიზრახეს ქართულის წარმოდგენის გამართვა, პიესაც ამოიჩიეს და მის დასწავლასაც შეუდგენენო. შემოსავალის ერთი ნაწილი უნდა მოხმარებოდა, ეითომც აქაურს სკოლას და მეორე — მიჰმატებოდა განსვენებულ დ. ბაქრაძის ფონდსო. მაგრამ ეს საქმე ჩაშალა იმ გარემოებამ, რომ ეითომც მე სკოლა არ მეთხოვინებინოს წარმოდგენის გასამართავად ამ საქმის მეთაურთათვის.

რადგან ეს წერილი სიმართლეს მიკლებულია, ამიტომ უმორჩილესად გთხოვთ, ბ-ბ მარიტების აღსადგენად, მისცეთ ადგილი ამ ჩემს წერილს თქვენს გაზეთის ერთ-ერთს მახლობელს ნომერში.

წარმოდგენა იმართებოდა იმ განზრახვით, რომ შემოსავალის ერთი ნაწილი ნანშნულიყო დ. ბაქრაძის ფონდის სასარგებლოდ, ხოლო მეორე — გურიაში მომავალ სახალხო წიგნთსაცავისა და არა სკოლის სასარგებლოდ. მოთავეად ამ კეთილის საქმისა იყო ერთი აქაური მანდილოსანი ქ-ნი ს—ძე, რომელმაც მთხოვა შეძლებისა დაგვარი ამ საქმეში დახმარება. მე, რასაკვირველია, ეს კეთილი განზრახვა და თხოვნა დიდის სიამოვნებით და ალტაცებით მივიღე და კიდევაც შევპირდი ჩემის მხრით შესაძლო შემწეობა აღმოვიჩინა. წარმოდგენა დაინიშნა 11 ნოემბრისათვის.

ყველას მოეხსენება, რა ძნელია სოფელში წარმოდგენის გამართვა: ყველა მოთამაშეს ერთსა და იმავე სოფელში ძნელად იშოვნი, რადგან ჩვენი თანამედროვე პოეტები საშინლად ეტანებიან ამ ორს ელეგურს წყობილებას:

1) ss — ss | s — ss | ss ss

2) ss — ss | ss — ss

ულეგებსაც, ბალლადებსაც, დრამებსაც, პოემებსაც და სხვა ამ გვარ პოეტიურს ნაწარმოებს ამ ორის წყობილებითა სწერენ და სრულიად არაეითარს ყურადღებას არ აქცევენ იმ ზოგიერთს წყობილებას, რომელიც შეტანილია ჩვენის შაირის მეორე ხანის პოეტებს ქართულს ლექ წყობაში. აუცილებელია, რომ გარეგნობით, ანუ თავის წყობილებით ლექსი ცოტათი მაინც უნდა შეეფერებოდეს თავის შინაარსს.

ეს აზრი ეჭვშარიტებად არის მიღებული ყოველის განათლებულის ხალხისაგან და, არ ეიცი, ჩვენში რაღად უნდა იყოს უარ-ყოფილი, მართლაც და სადაურია, პოემაში რომელისამე ადგილის აწერის დროს ეიხმარო ელეგიური წყობილება, როგორც მაგალითად ანტონ ფურცელაძე ჰხმარობს თავის „ყამარის ცისფერ“:

ყამარის თავში ხრაოკანის კედელსა და მთასა,
სად შესასვლელად გრეკანაკს და ჭ ქრის მრავალსა ქარი,

12) სამ-სტროფიანს ტაეპში შეიძლება აკრეთვე პირველ-დაკტილისებურს მოსდევდეს მეორე პეონისებური და ამ უკანასკნელს დაკტილისებური — (ამ წყობილის ბაგალითი დასახელებული იყო პირველს ჩემს წერილში, საცა მოხსენებული მქონდა მეტროპოლიტის მიერ ნაჩენები ბამბიკო:

ss — ss | s — ss | — ss

ანტონ ყათალიკოზის „წყობილ სიტყვაობაშიც“:

ალმასაკენ სამეფოსა სამოთხე
ეკვეკად მრავალნი, ბევრი ვრა, სამოთხე
და სხეა.

გრ. ორბელიანსაც აქვს ამ წყობილების ლექსი:

რაა ეიკვე ცოტასა, ეითა შენ მგოთხ-ეკვლო,
მეგა მიეკარდა, მეც ეკ ესტერადი, ეიდ-ხენდი
და დაფეკრებით დაეკ ესერდი საფდაეკესა.

13) რითმები აუცილებელს სულსა და გულს შეადგენს ქართულის შაირისას. ლექსში რითმები ან მარტო ყოველ ტაეპის ბოლოზეა, ან ბოლოზედაცა და ტაეპთ შუაც. შუა რითმები (внутр. риѳмы) ძალიან მიღებულია ქართულს ლექსწყობაში.

14) რითმა მომეტებულს შემთხვევაში ქართულს ლექსწყობაში დაკტილისებურია, ე. ი. სამ-მარცელოვანი.

ბესიკისა:

ოდეს მიძღვნი ცხედ, მოკაწდობ ეკლოთა, შთაგგდგეს სვრელთა.
აწ ვრდა ბანდო, ეით მწეესი მგვლთა ვრაბეელთა.

დავით გურამიშვილი:

ადგა ქრისტე და ადამიანეს ადამიანი,
ბრალეულება, ბნელშიგან ბმულნი, ბორგეიანნი!

ნიკო ბარათაშვილი:

ამნო კეხელნო, ნამდვილ ქართველნო,
მოდსანე სულთი,
თქვენში ადგრდილა ბატარა კეხი მეფედ
და გამრად.

რაფიელ ერისთავი:

ქართლსა ვინადეკ ქალთა მეფეი — ტურფა დანა,
ბეკლეცა, ნაზი, ბადრი და ნორჩი, ეკეთილ სმანი.

XVIII s — ss | s — ss

ილია ჭავჭავაძე:

ბასსოვს, ტურფავ, ჩვენ დიდს ბაღში
მე და შენ რომ ერთად ვზობდით?
ნეტა იმ დროს!.. სიყვარულის
მეტს არაფერს ჩვენ არ ეკრძნობდით!..

ალ. ჭავჭავაძე:

ვარდო, რად ხარ თავ დახრილი?
რად მარდად ბიბსა შენსა,
არ მოსცდვ შენსა მეფრალს
მარად შენთვის აღნაგზენსა?

გრიგოლ ორბელიანი:

სიხარულო, შეკვეკ, დასანო,
ახლისა ეკენის გუშაგო!

ნიკო ბარათაშვილსა, ეკეკისა და რაფაელ ერისთავისაც აქვს ამ წყობილების მაგალითნი.

თვალი რომ გადავაელოთ ჩამოთვალილს წყობილებათ, ადვილად შენ�-შაეთ შემდეგ სხვა-და-სხვა თვისებას ქართულის ლექსწყობისას:

1) ტაეპი შესდგება ხოლმე ერთის სტროპიდგან ოთხ სტროპამდე. ოთხს სტროპზე მეტი არ შეიძლება ტაეპში.

2) ლექსის ტაეპისაზოგადოდ შესდგება ხოლმე ან ერთის პირიოდ დაკტილისებურიდამ, ან ორი'ა, ან სამისა და ან ოთხისაგან.

3) პირიოდ-დაკტილისებურის მაგიერობას შეიძლება იკეთდეს მეორე პეონისებური. ამასთან აგრეთვე ერთის სტროპიდამ ოთხამდე ტაეპნი.

4) ტაეპში ხანდახან პირიოდაკტილისებურს მოსდევს ხოლმე დაკტილი, მაშასადამე ტაეპი ამ შემთხვევაში ან ორ-სტროპიანია, ან ოთხ-სტროპიანი.

5) სწორედ აგრეთვე დაკტილი მოსდევს ხოლმე ტაეპში მეორე პეონისებურსაც. აქაც ტაეპი ან ორ-სტროპიანია, ან ოთხ-სტროპიანია.

6) ოთხ-სტროპიანს ტაეპში პირველი, მეორე რა მესამე სტროპი რომ მეორე — პეონისებური იყოს, მაშინ მეოთხე უნდა იყოს ხორეისებური.

7) მეორე პეონისებურს ხორეიებურიც შეიძლება მოსდევდეს ხოლმე. ტაეპი, რასაკვირველია, ამ შემთხვევაშიაც ან ორ-სტროპიანი იქნება და ან ოთხ-სტროპიანი.

შენიშვნა. ეკონებ, რომ შესაძლო იყოს პირიოდ-დაკტილისებურს შემდეგაც ხორეისებური, მაგრამ ამის მაგალითი-კი სრულიად არ შემხვედრია.

8) სამ-სტროპიანს ტაეპში პირველი და მესამე სტროპი რომ პირიოდ-დაკტილისებური ყოს, მეორე ან დაკტილისებური უნდა იყოს, ან მეორე პეონისებური.

9) პირველი და მეორე სტროპი რომ მეორე პეონისებური იყოს, მესამე სტროპი ან დაკტილისებური, ან არა და პირიოდ დაკტილისებური.

10) ზემოდ ჩამოთვალილს ორ-სტროპიანს ტაეპტთ გარდა, კიდევ შეიძლება იყოს ორ-სტროპიანი ტაეპი, რომელშიაც პირიოდ-დაკტილისებური და მეორე პეონისებური ადვილად იცვლებოდნენ, ე. ი. ან ერთი იყოს პირველი, ან მეორე.

11) აგრეთვე ორ-სტროპიანი ტაეპი შეიძლება ორის დაკტილისებურისაგან შესდგებოდეს.

ნი მცოდნე ახალგაზრდა სოფელს გაურბის და ქალაქ ადგილას ეტანება. ამიტომ მოთამაშენი უნდა მოიფიქრონ სხვა-და-სხვა შორის სოფლებიდამ, ისეიც უმეტეს სოფლის მასწავლებლები, რომელთაც ამისთანა საქმისათვის დრო და გარემობა ხელს არ უმართავს, თუ შვიდი-ზედ რამდენიმე უქმე დღე არ შეხვდა. ამასთან საკმაო არ არის, რომ ერთხელ მოთამაშეებს როლები გადასცეს შესასწავლად და მერე ვადაზე ადრეთ მოელოდეს; საჭიროა დანიშნულს დროზედ მოთავეს ხშირად ინახულოს ისინი და ტყობილოსტდეს, ამზადებენ როლებს თუ არა, და ან თუ ეინმემ დაანება თავი როლის შესწავლას რაიმე შემთხვევის გამო, რომ მის მაგიერ სხვა მოძებნოს. ეს მიმე ტეირი თითქმის საკუთრად მე დამაწვა კისრად: ის ცოტა-ოდენი თავისუფალი დრო, რომელიც გაკეთილებს შემდეგ მქონდა, არ დაეშურე ამ საქმისათვის, ორი პიესა დავინიშნე წარმოსადგენად და დიდის თხოვნითა და ეედრებით ძლივს ეიშოვე თავი მოთამაშენი სხვა - და - სხვა შორეულს სოფლებში, შესაფერი როლები დაეურიგე იმათ შესასწავლად. მერმე ეუგზავნიდი წერილს-წერილზედ და ხან ხშირად ეინახულებდი ხოლმე, და ეეეედრებოდი, არ ეღალატნათ. ორის როლის შესრულება მე თვით ვიკისრე. ხოლო ამ საქმის მოთავეთ ქ-ნმა ს—ძისამ სამოიდე მოთამაშე ადგილ როლების ასასრულებლად თავის მეზობლებში იშოვა და შემდეგ თავი ალარ შეუშუბებია, მაგრამ ჩემის მეცადინეობით საქმე მაინც გაიჩარხა. მოთამაშენი ყველა ნაშოვნი იყვნენ.

წარმოდგენა სკოლაში უნდა გამართულიყო; მაგრამ სკოლის მზრუნველმა უარ-ჰყო სკოლის შენობის დათმობა, რადგან ამ წარმოდგენიდამ სკოლას არავითარი სარგებლობა არა რჩებოდა. მზრუნველი თხოულობდა მესამეულ შემოსაელისას სკოლისათვის, რადგან სკოლა დიდს სიღარიბეშიაო. მაგრამ ქ—მა ს—ძისამ ამაზედ უარი სთქვა და მოინდომა ძალით ეშოვა სკოლის შენობა. ამით მზრუნველი უფრო გაცხარდა და სულ უარი განაცხადა შენობის დათმობაზე. ქ-მა ს—ძისამ კარგად იცოდა, რომ სკოლის შენობა საზოგადოების საკუთრებაა, რომლის მზრუნველად და გამგედ სოფლის საზოგადოების მხრით დანიშნულია მზრუნველი; მზრუნველს სრული უფლება აქვს განაგოს, სკოლის სადგურის საქმე თავისებურად. ამ საქმეში მე არა მაქვს არაევითარი ხმა და ამიტომ არც შემეძლო მზრუნველის დაკითხვაად სკოლაში წარმოდგენა გამემართა. ქ-ნ ს—ძისას წინადაც ეეუბნებოდი ამის შესახებ, რომ მოჭოპარაკებოდა მზრუნველს სკოლისას, მაგრამ მან ეს არ ინება იმ იმედით, რომ „ეძახი“ წარმოდგენის გასამართავად სკოლისთვის ქირის თხოვნას ვერ გამიბედავსო. აი, როგორც ჰხედავთ, მზრუნველმა ქირის თხოვაც გაბედა და როცა ქ—მა ს—ძისამ უფასოდ და ძალად მოინდომა სკოლაში წარმოდგენის გამართვა, სრულიად უარიც განაცხადა სკოლის თხოვებაზე, თუ გინდ შემოსავალის ნახევარიც დაგეთმო სკოლისთვის. ამით რო ვერას გახდა ქ—ნი ს—ძისა, მზრუნველის ჯავრი ჩემზედ ამოიყარა და ეს გარემობა მე მომახვია თავს უსაფუძვლოდ, რომ ეითომც მე არ ვანებებდე სკოლას ჩემისაგე ნალეაწ-ნაშრომ საქმისათვის. როგორც წინად, ისე ამ გამწვანებულს გარემოებას შემდეგაც, ერთი აქაური მახლობელ სოფლის მასწავლებლის თანადასწრებით მე ჩემის მხრით თხოვნა არ დამიკლია მზრუნველთან, რომ მის მიზეზით ეს საქმე არ ჩაშლილიყო. ჩემმა თხოვნამ გასჭრა და სკოლის სადგური გამოეითხოვე მზრუნველისაგან, იმ პირობითაკი, რომ შემოსაელის მესამეი მისცემოდა სკოლას. ამაზედ დიდის თხოვნით, როგორც იყო, მოთავე ქ-ნი ძ—სა ძლივს დასთანხმდა.

შემდეგ წარმოდგენიდამ შემოსავალის განაწილება გადაეწყვიტეთ შეგეეცალა ასე: მესამეი სკოლას უნდა დარჩენოდა, და დანარჩენი ორი წილი დ. ბაქრაძის ფონდს. ხოლო მომავალი

*) იხ. „ეკერა“ № 268, 271.

სადაც მზის შუქი ამოიეთად ამოჭყოფს თავსს,
სადაც ყამეით შავთა სდგას სქელი ბურანი.

ss—ss | s—ss | ss—ss

ამ გვარ ლექსების წამკითხველი იმ აქტორის ადგილს იქერს, რომ ლსაც უალგო ადგილას გაიქეს ხოლმე სცენაზე ერთი ყოფა და ამბაეი.

მაგალითად, სათქმელი რომ ჰქონდეს ამ სცენის ჭკეის კოლოფს. „ოთახს აქეს ორი კარი და სამი ფანჯარა!“ ამისათვის ჯერ იტაკცებს თავზე ხელებს, მიიღებს ხაშანელს გამომეტყველებას, დაამბრალებს თვალებს და წამომორძიკებით წამოიძახებს: „ოთახს... აქეს... ორი კარი და... სამი ფანჯარა!..“

ეი კიდე მეორე პოემა ანტონ ფურცელაძისა: „თამარ ლაზელი“ როგორ იწყება:

ფიდოსოფოსნი, მეცნიერნი, მსწავლულნი,
ბრძენნი,
რაცა რომ კაცსა თავი ახსოვს, აქეს კაცის გონი,
იეკნენ ნაადგ ამ კითხვისა მეძიებელნი:
რა არს საგოცნელ და რა არის მისი საკანი...
...საცოდავნი მეძიებელნი!!..

ამ პოეტის პოემებიდამ მოყვანილს სიტყვებში თუმცა საშუალოზედ სატენელი უფრო გაცხარდა და სულ უარი განაცხადა შენობის დათმობაზე. ქ-მა ს—ძისამ კარგად იცოდა, რომ სკოლის შენობა საზოგადოების საკუთრებაა, რომლის მზრუნველად და გამგედ სოფლის საზოგადოების მხრით დანიშნულია მზრუნველი; მზრუნველს სრული უფლება აქეს განაგოს, სკოლის სადგურის საქმე თავისებურად. ამ საქმეში მე არა მაქეს არაევითარი ხმა და ამიტომ არც შემეძლო მზრუნველის დაკითხვაად სკოლაში წარმოდგენა გამემართა. ქ-ნ ს—ძისას წინადაც ეეუბნებოდი ამის შესახებ, რომ მოჭოპარაკებოდა მზრუნველს სკოლისას, მაგრამ მან ეს არ ინება იმ იმედით, რომ „ეძახი“ წარმოდგენის გასამართავად სკოლისთვის ქირის თხოვნას ვერ გამიბედავსო. აი, როგორც ჰხედავთ, მზრუნველმა ქირის თხოვაც გაბედა და როცა ქ—მა ს—ძისამ უფასოდ და ძალად მოინდომა სკოლაში წარმოდგენის გამართვა, სრულიად უარიც განაცხადა სკოლის თხოვებაზე, თუ გინდ შემოსავალის ნახევარიც დაგეთმო სკოლისთვის. ამით რო ვერას გახდა ქ—ნი ს—ძისა, მზრუნველის ჯავრი ჩემზედ ამოიყარა და ეს გარემობა მე მომახვია თავს უსაფუძვლოდ, რომ ეითომც მე არ ვანებებდე სკოლას ჩემისაგე ნალეაწ-ნაშრომ საქმისათვის. როგორც წინად, ისე ამ გამწვანებულს გარემოებას შემდეგაც, ერთი აქაური მახლობელ სოფლის მასწავლებლის თანადასწრებით მე ჩემის მხრით თხოვნა არ დამიკლია მზრუნველთან, რომ მის მიზეზით ეს საქმე არ ჩაშლილიყო. ჩემმა თხოვნამ გასჭრა და სკოლის სადგური გამოეითხოვე მზრუნველისაგან, იმ პირობითაკი, რომ შემოსაელის მესამეი მისცემოდა სკოლას. ამაზედ დიდის თხოვნით, როგორც იყო, მოთავე ქ-ნი ძ—სა ძლივს დასთანხმდა.

შემდეგ წარმოდგენიდამ შემოსავალის განაწილება გადაეწყვიტეთ შეგეეცალა ასე: მესამეი სკოლას უნდა დარჩენოდა, და დანარჩენი ორი წილი

ლოთი აქეს დაწერილი თავის უკანასკნელი პოემა ჩვენს გენიოსს შოთა რუსთაველს:

ეიო ვარაბეოს როსტევან, მეფე ღვთაისაგან სვანია,
მხდალი, უსი, მდაბალი, დაშავარ მრავალ ეკლი ემიანა...

ნიკოლოოზ ბარათაშვილიც დიდის ხელოვნებით სცელის ყუობილებას თავისს განსაცეიფერებელს „მერანშ“:

1) მიბრალ, მიმაკვირეს უგზო-უკვალოდ ჩემი მერანი,
ფეხ მომსხეალის თავლ ბედითი ფაკი ეოლ-რახი...

ss—ss | s—ss | ss—ss

2) გაჰკვეთე ქარი, გაამე წყალი, გარდაიარე კალდენი და ღრენი,
გაჭსწი, გაჭკურეტლე და შემამოკლე მოუომეტელსს სავალნი დღენი...

ss—ss | ss—ss | ss—ss | ss—ss

პირველივ ეა ვეორე ყუობილებაც შესანიშნავად არიან შეკავშირებული თავ-თავიის ყუობადის შინაარსთან.

მეორე ელეგიური ყუობილება:

ss—ss | ss—ss

რომელიც ასე კარგად და თავის ადგილას აქეს ნახმარი ნ. ბარათაშვილს:

ფენნი მოთქმანი, კაკნნის ხმანი,
ხანგ ოხვრანი, ხანგ ამოსკვნანი,
ეარნეულთა დროთა მოგონებითა სულს
ფფეჭრეს!

ეიეკანე და კანკეკეკრნი ეასკვლის მაგიერ სიფრანგეთში ეკმოეკვლითო“. — ეიორომ მეკოტრად შესძახა გარანეკეს: „მაშ თუ ეკერა, სიფრანგეთში რომ მოსეკვლით, ჩემს სიძეს ბოტოს რადგან სთხოვეთ 5000 ფრანკს“.—„ეიმტოომ რომ თქეენ ბალთი დამბინნდეთ ის ფეფლიო.“

„ბარიეში რომ მოეკვლათ, მეორე დღეს ბომბარმა ერთი ბღეკეკ ნომერი მოარბენინა „Petit Jurnal“-ისა და მითხრა: „ეი, ეს ეკითხეთ, ეს მე გახლეკვარო. ჩემს მამაკას რომ ჩეკეფლიეს, სწორედ ის ეიორო გახლეკეთ გეფფეკეს მკვლელიო“. იმ დღეს თვითონ ბომბარი ეკეკიდა ბოლდიციის უფროსთან, მეორე დღეს ვედეკე მე და ის ეკეკვლით ერთად და ბომბარიც მაშინ დაკაბტიმრეს.

თავეკეკ. ბბორნდა თუ არა ეიორო, დეკტეფეკნა თქეენთვის 25000 ფრანკი, თითონ ბომბართან ერთად სხკკგან გაქცეულიეო და თქეენ-კი სინფრანტიკოოში დაკტოკეკნინეთ? „მეგონი, რომ ბბორნდა“.

ეიორო ამბობს, კარანეკ ითტომ სითხოვდა ჩემს სიძეს ბოტოს 5000 ფრანკს, რომ ბომბარისთვის ეენდა მიეცა და გაეპარეკინაო. კარანეკ ამის ეარ-ჭეეფეს.

ბომბარი. სინფრანტიკოოში ეიორს ეენდ ერთიან შემოსარეკეკ, რაც ფეფლი ჭეორნდა; სულ 15 ფრანკი ადრო დარჩა და სწორედ ამ დროს დასხინნდა კიდეკ 5000 ფრანკი კარანეკეს.

ეიორო. კარანეკეს გაბრიელდი მთხოკა.

კარანეკ. ეკ ტეფიდი გახლეკეთ.

ეიორო. ითტომ ბრ მომტეკეთ, რომ ჩემი ქალი ეკეკნინეთ?

ბომბარი. კი ბრ მომიტეკა, მე თითონ ეკეკეკ. რაც ითტომდე დასტეფეკ ეიორომ, ითიეკ კმორდეკ.

ეიორ. ბომბარი ბარიეშიკი ბრ გამოეტეკდა კარანეკეს, ბრამდე ამერიკაშიეკ. კარანეკეკ კეკეკდ იფდა, ეინტე ეიეკეკი. ეიდეკ ამიტომ ბრ ეკმოეკიდა ბინდაბინის გზითი, რადგან ჩემი ეშინოდა, ბრ ეკმომეეროს და ბრ მომეკლასო.

კარანეკ. დიახ, თქეენი ეეშეკდრა ბრ მესიამოეკნებოდ და ითტომ მოეკერდეკ. (სკლი ინანის).

ამ დროს საშინელი ეაკიდ-კიკიდი მოისმა. ბომბარს ეკეკ შემოეკკრა და სასამართლოს დარბაზიდან გეიეკნეს.

ეარმოიდეკინეთ ახლა ესეეე ელეგიური ეყობილება ჩვენის პოეტების პოემებსა, ლეგენდებსა, ბალლადებში და სხე.

სადაც დადებულს მთასა მეანკარსა
ორბანი ბრეკინი ეკრ ეეჭსებიანს,
ს

„გაბრიელდა ბომბარს არავითარიმე სიტ-ყვას ავადმყოფობა არა სჯერს. ბავშვობაში მაგას შესანიშნავი არა მოჰყვებიან-რა. 8 წლისა რომ შესრულდა, ტანის აყრა და ზრდაც შეუჩერდა. ეგ ბრიყვნილი ქალია და ძალიან დიდ-ხანს დასდგომია ცუდს გზას. ეგონებიც-კი ბრიყვნილი აქვს და რაღაც სასიყვარულო მოთხრობების კითხვას ჩასცეროდა. წერილი ადვილად სწერს, მეხსიერება დიდი აქვს და არც მაგის მოსაზრებას ეტყობა რამე ნაკლი. თუმცა ბუნი რამდენჯერმე შემოჰყრია, მაგრამ არ შეიძლება ითქვას რომ ბომბარს ისტერიკა სჭირდეს“. რაღაცნაც ამბობდნენ, რომ ბომბარს ეინოტეზმით ‘შოჰკონენს და იმიტომ ჩაიდინა ავადმყოფობა, ამიტომ თვით ბრიყვდელმაც სცადა ამის დამონება. „რა კითხვა უნდა—სთქვა მეურნალმა—ჩვენ იმიტომ არ კიბინებდით მომბარს, რომ მას მიერ ჩადენილის ავადმყოფობის შესახებ გამოკვეთითა რამე. დაბინებულს ბომბარს მეურნალებმა ამის ბაშვობის სხვა-და-სხვა ამბავი ჭკითხეს და დარწმუნდნენ, რომ ბომბარი რასაც ჩადენდა, უოფად თავისით ჩადენდა და ამიტომ ბასუხიც უნდა აგონ. თუმცა ზნეობით ძლიერ დაცემულია, მაგრამ ეს მაგის ავადმყოფობას არა ნიშნავს, ბომბარი ეკლესიაშეს კარგად იცვლებს. ჩვენ კიბეკეცებთ, რომ ბომბარმა ეოფადთვის იცოდა და ესმოდა, რასაც სჩადიოდა და შერცხოდა. ეიფრა მაგის დაბინება არ შეეძლო“ (სალხში ხმა-ფრობასა).

ბრეარდელი ჭკითხეს, ეითხრა თუ არა მაგ ქალმა, რომ ეინოტეზმის ძალი ბომსეალია.

ბრეარდელი (ღიმილით). ეგ ყველა ქალს მოუვა ხოლმე რომელსაც-კი ამბობენ, მაგას ისიც შეუძლიან, ეინოტეზმის ძალით დაბინოს და ისიც, რომ მხოლოდ სხვას ანგენოს, ეითომდა მბინავსო.

ერთი ნათვალ ეკეთხეგანი. ანს ეთოდ საჭიროა ეინოტეზმიან ქალების დაბინება, რომ, რაც უნდა, ის შოჰკონოს კიდე?

ბრეარდელი. ამის შესახებ მეცნიერებაში ორ გეარი აზრია. ერთნი (ნანსის მომდევარნი) ამობენ რომ ფსიზლობის დროსაც შეიძლება შოჰკონებაო. მე მეოინა, დაბინებულს შეიძლება შოჰკონოს რასმე ჩაიდენს ან თვით ძალშეეე და ან გაიმოდეიებს შემდეგ, სოდო ასეთის საქმის ჩაიდენ კა, რომელიც არც რთეული (ბაგალთოდ მხოლოდ ეისაც ეურის მოწეკა, კოტნა და სხვა ამ გეარი) და არც დაბინებულის ხასიათის წინააღმდეგი. სალბაერში სცადეს, ქალები ეინოტეზმით დაბინეს, მაგრამ ძალის დროსაც-კი, თუმცა უბრძანებდენ ხოლმე, მაინც რეცხვნოდთ და ტანისმოსს არ ისდადნენ. ამ გვარად მორცხვობამ თავისი ეიტანა! ზნეობიეი გრძნობა წინააღმდეგი იყო ამისი! ნანსას მომდევრები ამბობენ დიდის საქმის ჩაიდენაც შეიძლება ფსიზლობის დროს შოჰკონოსა, მაგრამ ჩვენ-კი ამის მაგალითი არსად გეინახავს“.

ამ დაპირკეის დროს ხალხი ხმა ეკამენდიდი იყო და ისე ისმენდა. ბრეარდელს შემდეგ სთქვეს თავისი აზრი მეურნალებმა ძალემ და ეიდეგმ.

ძალემ. გაბრიელდ ბომბარი სრულიადაც არ არის ჭკუაზე შემცდარი, კარგის ჭკუის პატრონია და მშეენიერად არჩევს ავს კარგისაგან. გარეუნილი მხოლოდ ზნეობიეი გრძნობა აქვს, თუმცა-კი იცის და ესმის, რასაც შერცხა.

ბიდელ. გაბრიელდ ბომბარს ჩვენ ეეარეფერი შეეტეეეთ შეეფილობასა. ეგ ქალი ბავშობიდანეე კარეუნილია, ეოტეოდენი ისტერიკანია, მაგრამ თუ რასმე სხვადის, ეგ ავადმყოფობით არ მოსდის, ეეეეფერი ესმის და კეეეკეა.

სამხედრო მეურნალმა საკრესტმა, რომელიც დასხლეებულია მომბარის ოჯახობასთან, ბევრი სხვა-და-სხვა ამბავი სთქვა გაბრიელ ბომბარის ბაქტეისა შმობლების სახლიდგან და ისიც დაუმატა, ბევრჯელ დამიანესია ეინოტეზმათ ეგ ქალი და ერთსელ შოჰკონებიო მაგის ზნეობის კანონარეტ მოკიწადინე, მაგრამ ეეარს ეკანსდეო.

ამის შემდეგ გამოვიდა მეურნალი ეიულ ეეუზენი და, როდეს ფიტის მიღების დროს ხელი მაღალ აიღო, უთხრა მსაჯულებს: „როგორც მეურნალი და თანამდებობის კაცი მე კალდებული კარ ზეიი რომ სიადუმლოება არ გამოეაქაცხოო“.

ანრი რობერტი. მეურნალი ეეუზენი 11 თვეის განმავლობაში იეეეეედ ბომბარის სულის ეითარეას, რამდენჯერმე დაუძინესია კიდეც, ბევრი რამ იცის... ბომბარის სახელით ნებას კიძლეე, რომ არაფერი არ დამიდოს (სალხში ხმა-ფრობასა). თუ ამის გამო არ უნდა იდანაბაკოს, რომ თანამდებობის კეტა, მაშინ რეუტენის საქმეს მოკაგონებ, როდესაც გამბეტეს, მაშინდელმა კარეშე საქმეთა მინისტრმა, ნება მისცა მოხელეებს თავის-ეეფად დაბარკალა. მე ეეთხოეე ბოლეიეის ეეფრს, რომ ისიც ასე მოიქცეს ამ შემთხვევაში.

ბრეარდელი ამბობს, ეეუზენს ნება არა ჭქონდა ბომბარი დაბინებინა, და შეიძლება კიდეც არც-კი ქონია და მხოლოდ ატეეუნდა, მმინაენო (სალხში ეეაერიდია). თავეედომარემ სხდომა შეეწეეტა.

(შემდეგი იქნება)

დეპეშა

19 დეკემბერი

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ. სამხედრო ოლქის სასამართლომ საინტენდანტო საქმის გამო გადაწყვეტა: დ. ს. ა. გოლენკინი დამნაშავეა, რომ მიიღო ქრთამი ფულად, თუმცა მით თავის სამსახურის მოვალეობისათვის არ ეღალატნია: ამიტომ გარდახდეს 800 მან., საჭმელ-სასმელების მაღაზიის ზედამხედველი ეეეკოვსკი და იეარადარნი ლარიონოვეები, დამნაშავეენი არიან, რომ ერთმანეთის მორიგებით იღებდნენ და ჰაზენიდნენ ჯარში უეარგისს სანოვაგეს, ხოლო ეეეკოვსკი ამას გარდა იმაშიაც არის დამნაშავე; რომ მიიღო ქრთამი ფულად და ტეუეული ანგარიშები წარადგინა. ყველა ამ ბრალდებულთ გადაწეყეტეს, აეხალოთ ღირსება და გაგზავნილ იქმნან საკოვერებლად ტომსკის გუბერნიაში.

ᲙᲐᲚᲐᲣᲢᲐ. მემკვიდრე ცესარევიჩი დაბრუნდა გუშინ ბომბეის და საღამოს წაბრძანდა ახმედაბადს, საცა მიეა ხუთშაბათს ღილას; პარასკეეს მისი უმაღლესობა წაბრძანდება ტადპორს. რაკეუტუტაკს მემკვიდრე ცესარეეიჩის მოგზაურობის ამბავი ჯერ დაწერილებ-თ არ არის გარკეეული.

ᲕᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘᲡ ᲑᲘᲠᲟᲐ, 18 დეკემბერი.

	ფასი ფასეულობისა.		ფასი ფასეულობისა.	
	მან.	Კ.	მან.	Კ.
უი-მანეთიანი ოქრო . .	—	„	—	„
ტამოჭილის კუპონები . .	—	„	—	„
მანეთიანი ვერცხლის ფული.	—	„	1	10
5% პირველის შინაგანის ხელნის მომგები ბილეთი	—	„	—	„
—მეორისა.	—	„	—	„
სახელმწიფო თავდაზღვაროების ბანკის ფურცელი	—	„	—	„
ტირანბინის ფურცელნი ტ ილისის ბანკისა .	—	„	—	„
მეთოისის ბანკისა . .	—	„	—	„
ტფილისის საურთიერთო ნდობის საზოგადოებისა. . . .	—	„	—	„

6	77	
—	„	
—	„	
239		
218¾		
213		
—	„	
—	„	
—	„	

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

„წერა-კითხვის საზოგადოების“ ᲤᲘᲖᲘᲙᲘᲡ ᲛᲐᲚᲐᲖᲘᲐᲨᲘ

მიიღო გასასყიდად ახალი წიგნები.

	მან.	კან
Кавказскій стѣнной календарь. რუსულ-ქართულ-სომხურ-თათრულ ენებზე	1	3.
მიბაძეა ქრისტეს წიგნი III—IV ყდით . . .	„	80
სუროამის ციხე	„	25
საგულისხმიერო ანრები ვეფხვის ტყაოსნიდან. .	„	10
სამი ისტორიული ხრონიკა ე. თაყაიშვილისა. . .	1	„
თხზულებანი რ. ერისთავისა II ნაწ	„	40
კალენდარი 1891 წლისა	„	40
ქართული წერილ დედნის ხატის ნიმუშები ს. დათუაიძისა	„	25
სამი ისტორიული ხრონიკა, გამოცემული ე. თაყაიშვილის მიერ. . .	1	„
Древнѣйшіе предѣлы раселенія грузинъ по малой Азіи А. Хаханова	„	50
ქართული სასწავლებლო ნოტებისა	„	60
ოქროს ხახობა, დ. დათოშვილისა	„	5
არჩილიანი, გამოცემ. მაჩიტაძისა—დიმელისა . .	„	75
მარადა პოემა ა. ფუტკელაძისა	„	20
თხზულება რ. ერისთავისა II ნაწილი	„	40
ქიტესა, მოთხრობა ან. ფუტკელაძისა	„	15
ბატონყმობა საქართველოში რუსეთთან შეერთებამდე, ისტორიული გამოკვლევა ა. ხახანაშვილისა.	„	50
დაბადება და აღზრდა ერეკლე ბატონიშვილისა ლეგენდა, ლექსად, ბაჩანაული	„	15
კიკოლას ნათმბობი, ისტორიული პოემა აკაკისა .	„	20
განკიცხული, მოთხრობა ა. მოჩხუბარიძისა . . .	„	60
ძეგლის დება მეფე გიორგი ბრწყინვალისი, იერიდიული მონოგრაფია ნ. ურბნელისა	„	25
ბოროკელი, დრამა ოთხს მოქმედ. ა. სუმბათაშვილისა, ნათარგ. ა. ბ. ახ-ნაზაროვისა	„	40
იაენანამ რაჰქნა, მოთხრობა მოზრდილი ყმაწვილებისათვის ი. გოგებაშვილისა	„	10
თხზულებანი ი. დავითაშვილისა	„	80
გრამატიკა ქართველისა .	„	55

სამეურნეო გაზეთი

ᲛᲔᲣᲠᲜᲔ

ᲒᲐᲛᲝᲓᲘᲡ ᲙᲘᲠᲐᲨᲘ ᲔᲠᲗᲮᲔᲚ.

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ:

თბილისში		თბილისს გარეშე	
1 წლისა . . .	4 მ.—	1 წლისა . . .	5 მან.
½ „ . . .	2 მ.50კ.	½ „ . . .	3 მან.

ᲪᲮᲚᲘᲡ №—15 კან.

განცხადებანი მიიღებიან გაზეთში დასაბეჭდად ყველა ენაზედ, სტრიქონი 10 კან. უკანასკნელს გვერდზედ და 20 კან. პირველს გვერდზედ.

გაზეთის დაკეთა შეიძლება: „კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების“ კანცელარიაში და თვით რედაქციაში, რეუტის ქუჩაზედ, სახლი № 10.

ქალაქს გარეშე მცხოვრებთ უნდა მიმართონ თითონ რედაქციას შემდეგის ადრესით: Тифлисъ, въ редакцію газ. „Мэурнэ“.

გაზეთის გაგზავნის გამო რედაქცია პასუხს მგებელი იქნება მარტო იმ ხელის-მოწერა წინაშე, ვინც გაზეთის დაკეთისათვის ხვედრს ფულს პირდაპირ რედაქციაში წარმოადგენს.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

на 1891 годъ

НА ЖУРНАЛЪ:

„ПРАКТИЧЕСКАЯ ЖИЗНЬ“.

(II-й годъ изданія).

Журналъ „Практическая Жизнь“, оправдывая свое названіе, служитъ чуткимъ безпристрастнымъ откликомъ интересовъ современной дѣловой практической жизни. Редакція употребляетъ всѣ стремленія къ тому, чтобы всякій возникающій въ жизни практическій вопросъ нашелъ-бы на страницахъ журнала вѣрный себѣ отзывъ и возможно лучшее практическое разрѣшеніе.

Въ **отдѣлѣ разсказовъ, сценъ**, и проч. редакція всегда брала сюжеты изъ жизни дѣйствительной, даже почти всегда изъ самой были.

Достаточно упомянуть содержаніе статей послѣднихъ за этотъ годъ, 32 и 33 книжекъ, чтобы ясно увидѣть, *на сколько полно и всесторонне находитъ себѣ откликъ на страницахъ журнала современная жизнь*. Въ 32 и 33 книжкахъ были помѣщены слѣдующія статьи: „Мѣры къ подъему финансовъ“, «Бѣдный кредитный рубль!», „На практическихъ началахъ“, „Міру по бичевкѣ, а сахарозаводчику двухмилліонный капиталъ“, „Новыя заслуги электричества“, „Русскіе піонеры“. „Столкновеніе интересовъ города и горожанъ“, „Популяризація свода законовъ“, „Гдѣ вы наши изобрѣтатели?“, „Не слишкомъ-ли много наградъ“? (по поводу нашихъ выставокъ), „О чемъ плачутъ нефтепромышленники“, „Къ развитію нашей торговли съ Персіей“, „Посредники хлѣбной торговли“, „Базарное зло“. Отдѣлъ Судебный. Библіографія и т. д. и т. д.

Стремясь къ улучшеніямъ журнала, редакція озаботилась приглашеніемъ многихъ новыхъ талантливыхъ сотрудниковъ.

Въ годъ выходитъ всего, исключая приложеній, 33 книжки.

Въ будущемъ году предназначено къ разсылкѣ разныхъ книгъ подписчикамъ ВЪ ВИДѢ ПРИЛОЖЕНІЙ на сумму, по стоимости книгъ въ отдѣльной продажѣ, столько-же, какъ и въ 1890 г., именно на 12 р. 75 к.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА

съ доставкой и пересылкой

безъ приложеній на полгода 3 рубля; на годъ 6 рублей; съ приложеніями на годъ 9 руб.

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ:

Въ С.-ПЕТЕРБУРГѢ, въ редакціи журнала, Б. Морская, № 39 и въ МОСКВѢ, на Тверской, уголъ Садовой, д. Хомяковыхъ.

Редакторъ-издатель **Ѳ. В. Езерскій.**

ᲙᲒᲘᲚᲘ ᲐᲚᲐᲠᲐᲕᲘᲡ ᲬᲐᲛᲝᲚᲡᲢᲙᲘᲕᲔᲑᲐ

ᲣᲐ ᲘᲡᲛᲐᲠᲔᲑᲘᲡ

ᲚᲘᲠᲘᲡᲗᲐ ᲗᲐᲕᲗᲐ ᲑᲔᲜᲔᲓᲘᲥᲢᲘᲚᲘᲗ ᲗᲐᲛᲝᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲔᲚᲘᲫᲐᲜᲘᲡ

ᲡᲣᲚᲘᲐᲙᲘᲡ ᲡᲐᲡᲐᲑᲐᲢᲝᲨᲘ (GIRONDE)

ᲔᲡᲬᲠᲔᲓᲘᲥᲡᲘᲠᲐ ᲒᲐᲛᲝᲛᲒᲝᲜᲘᲚᲘᲗ **1373** Წ. ᲗᲠᲘᲐᲜᲝᲡ ᲞᲔᲢᲠᲔ ᲑᲣᲠᲡᲘᲡ ᲛᲘᲗ ᲓᲐ ᲛᲐᲠᲯᲕᲜᲘᲗ ᲓᲐᲯᲘᲚᲓᲝᲛᲔᲑᲣᲚᲘ

ᲑᲠᲘᲣᲡᲔᲚᲨᲘ **1880** Წ. ᲓᲐ ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲨᲘ **1884** Წ.

ᲧᲝᲕᲔᲚ ᲓᲦᲔ ᲐᲛ ᲔᲚᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲮᲘᲐᲠᲘᲗ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲒᲘᲚᲘᲚᲔᲑᲘ ᲔᲜᲐᲮᲔᲑᲐ ᲒᲐᲛᲣᲥᲔᲑᲘᲡᲒᲐᲜ, ᲧᲝᲕᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲒᲠᲣᲥᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐ ᲞᲘᲠᲨᲘ ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲒᲔᲛᲝ ᲔᲫᲔᲑᲐ.

ᲩᲕᲔᲜ ᲛᲐᲠᲗᲚᲐᲪᲘᲡ-ᲓᲐ ᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲠᲘᲡ ᲗᲣᲗᲘᲡᲬᲘᲜᲐ ᲩᲕᲔᲜᲘᲡ ᲛᲐᲚᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲨᲔᲠᲘᲡ ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲒᲔᲛᲝ ᲔᲫᲔᲑᲐ.

ᲐᲛ ᲔᲚᲘᲠᲘᲡ ᲒᲐᲠᲔᲨᲔ, ᲛᲐᲛᲐ ᲑᲔᲜᲔᲓᲘᲥᲢᲘᲡᲚᲘᲡ ᲐᲕᲔᲜᲔᲑᲘ ᲔᲑᲘᲚᲘᲡ ᲑᲐᲠᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲡᲐᲛᲘ ᲬᲘᲜᲐᲓᲐᲜ ᲐᲛᲝᲠᲩᲘᲚᲘ ᲓᲐ ᲡᲐᲛᲘᲜᲐᲠ